

SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár:
VI., külső Váci-út 1696/99. VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű, és számos első di-
szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit jakkal kitűntetett

és szabad. mélyítő-ekéit, eredeti SCHLICK és VIDATS-féle
egyvasu ekéit. — talajmívelő
eszközeit, boronait és rögtörő
hengereit, valamint

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító
rosták (BAKER és VIDATS rendszer),
takarmánykészítő gépek, tengeri mor-
zsolók és darálók, szabad. Jókay-féle
„Hungária” daráló-gépek erőhajtásra,
örölmalmok és olajmalomberendezések
Eredeti amerikai kéveköto és marok-
rakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek,
szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek.
Legjutányosabb árak. Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérn.

A Franklin-Társulat

kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

VERNE GYULA

Világelfordulás. Regény. 34 képpel. Füzve 1 frt. Vásonkötésben 1 frt 40 kr.

Két évi vakáció. Regény. 90 képpel. Füzve 3 frt. Vásonkötésben 3 frt 50 kr.

Haza, Franciaországba! Gil Braltar. Fordította Huszár Imre. Képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

Egy sorsjegy 9672-dik szám. Fordította Huszár Imre. 38 képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Éjszak a dél ellen. Fordította Huszár Imre. 85 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A hóditó Robur. Regény. Fordította Huszár Imre. 44 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Sándor Mátyás. Regény. Fordította Huszár Imre. Benett L. eredeti rajzaival. Két kötet. Füzve 4 frt. Vásonkötésben 4 frt 50 kr.

A lángban álló szigettenger. Francziából fordította Huszár Imre. 47 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Dél csillaga. A gyémántok hazája. Francziából fordította György Aladár. 50 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

Kéraban a vasfejj. Regény. Fordította György Aladár és Illésy Pirokka. 40 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A Robinsonok iskolája. Fordította Visi Imre. 46 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

A föld felfedezése. Fordította Brozik Károly. I. kötet: A híresebb utazók története a legrégibb időkől a XVIII. századig. Füzve 2 frt. II. kötet: A XVIII. század híres hajói. Füzve 2 frt.

Ara a két kötetnek vásonkötésben 4 frt 80 kr.

A Jangada. Nyolcszáz mérföld az Amazonon. Regény. Képpel. Francziából fordította Visi Imre. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a holdba és a hold körül. Másod. kiadás. Képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Öt hét léghajón. Utazás Afrikában. Képpel. II. kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Három orosz és három angol kalandjai. Képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt. Képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a tenger alatt. Képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Grant kapitány gyermekei. Fordította Vértési Arnold. Két kötet. Sok képpel. Füzve 4 frt. Vásonkötésben 4 frt 50 kr.

Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig. Ford. Szász Károly. Képpel. II. kiadás. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

A rejtelmes sziget. Három részben. Átdolgozta Szász Károly. Képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Servadae Hector kalandos utazása a naprendszeren át. Átdolgozta Szász Károly. Képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A Bégum ötszáz milliója. A „Bounty” lazadoi. Francziából átdolgozta Szász Károly. Képpel. Második kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

A tizenöt éves kapitány. Regény. Francziából Szász Károly. Képpel. Füzve 1 frt 80 kr. Vásonkötésben 2 frt 20 kr.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, Egyetem-utca 4. szám.)

Kávé!

Naponta frissen pörköltve, kitűnő minőségben.

Excelsior-kávé

aromatikus, erős és szapora.
Ezen kávé saját módszerünk szerint pörköltve, hónapokig tartja magát, a körül hogy minőségéből és illatából vesztene. Az „Excelsior-kávé” csak eredeti 1/2, 1, 2 és 5 kilós csomagokban kapható, s minden csomag az itt látható törvényes és bejegyzett védjeggyel van ellátva.

Első magyar gőz-kávépörköltő
Wertheimer és Frankl gyarmatár-nagykereskedése
Budapest, V., Nagykorona-utca 11. szám.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható —

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.

Tűzetes utasítás a konyhakertészet, virágművelés és gyümölcsfatenyésztés körében.

A legújabb kútfók után írta Átnézte és jegyzetekkel bővítette
GALGOCZY KAROLY. Dr. FARKAS MIHÁLY.

Negyedik kiadás. — Ára füzve 80 kr. keménykötésben 1 frt.

Az egyévi önkéntes

a közös hadseregben és a magyar kir. honvédségben.

Kézikönyv

EGYÉVI ÖNKÉNTES-JELÖLTEK,

továbbá

papnövendékek, tanítójelöltek, öröklött mezei gazdaságok birtokosai, családfenntartók és a hatóságok számára.

Az új véderő-törvény (1889. VI. t. cz.) alapján

HITELES FORRÁSOKBOL

(törvényekből, rendeletekből, szabályzatokból és utasításokból)

szerkeszté

KACZIÁNY GÉZA

magyar kir. sz. k. v. honvédhadnagy.

Irálymintákkal. — Harmadik teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadás.

A teljes munka ára egy kötetben füzve 1 frt 20 kr.

Külön: I. füzet, 80 kr. — II. füzet (vége), 40 kr.

ELSO RÉSZ. A védőtörvény és a katonai szolgálat általános elvei. A véderő-törvény. — Területi beosztás, hadkiegészítő hatóságok. — A rendes sorozás előmunkálatai. — Kedvezmény a tanulók számára a jelentkezés körül. — Az állításra kötelezetteknek tilos megnevelni. — A szolgálatról való mentesség kedvezményének érvényesítése. — A póttartalék.

MÁSODIK RÉSZ. Az egyévi önkéntesek. A védőkötettség és tényleges szolgálat tartama. — Az egyévi önkéntesség feltételei. — A fogymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenjogú intézetek. — A tudományos képzettség igazolása felvételi vizsga által. — Az egyévi önkéntesek jogai. — A folyamodványok benyújtása és okmányolása. — Az orvosnövendékek, gyógyszerészek és állatorvosokra vonatkozó külön szabályok. — A hadköteles kor előtt folyamodók fölávátása. — Egyévi önkéntesek fölávátása sorozás után. — Az egyévi önkéntesek jog utólagos megadása. — Az önkéntes jog megadása póttartalékosok részére. — Az önkéntes jog megadása háború ideje alatt belépőknek. — Szabad választás a szolgálati kedvezmények között. — A honvéd-önkéntesek. — Az egyévi önkéntesek jog elvesztése. — Önkéntesek, kik hivatászerű hadapródok akarnak lenni. — Tengerész-jelöltek felvételére a hadi tengerészetbe.

HARMADIK RÉSZ. A tényleges szolgálat. A szolgálat megkezdése, elhalasztása. — A szolgálat első éve. — Áthelyezés más csapatba, saját költségén szolgálati lakása, beosztásügyi eljárás. — Az önkéntes-iskola. — A honvéd-önkéntes iskola. — Altszti vizsga, gyakorlati kiképzés. — A tiszt vizsga. — A tiszt ki-nevezésre szükséges okmányok. — A vizsga elhalasztása, le nem téves. — Az egyévi önkéntesek második tényleges szolgálati éve. — Az egyévi önkéntesek tényleges szolgálatát a hadi tengerészetnél. — Az egyévi önkéntesek tényleges szolgálatát a katonai igazgatási szakoknál. — Az egyévi önkéntes orvosnövendékek tényleges szolgálatát. — Az egyévi önkéntes gyógyszerészek tényleges szolgálatát. — Az egyévi önkéntes állatorvosok tényleges szolgálatát. — A póttartalékosok egyévi önkéntesi szolgálatát. — Az egyévi önkéntesek kezelése háború (mozgósítás) esetén. — Kedvez-mény a főiskolák hallgatói számára.

NEGYEDIK RÉSZ. Tartalékosok és póttartalékosok. A póttartalékosok katonai kiképzetése. — Fegyvergyakorlatok. — A tartalék-legénység fegyvergyakorlatai. — A tartalék-tisztek (katonai hivatalnokok) és hadapródok (segéd-orvos-helyettesek) egyver (szolgálati) gyakorlatai. — Áthelyezés a honvédségbe. — El-bocsátás és kilépés a hadseregéből (honvédségből). — Ügyirat-minták az első és második részhez. — Ügyirat-minták a harmadik és negyedik részhez.

9. SZÁM. 1891.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 1.

XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egy évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 évre 6 •

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egy évre 8 frt
fél évre 4 •

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egy évre 6 frt
fél évre 3 •

Külföldi előfizetésekre a postailag megfizetett viteldij is eszolandó

ÚJ NYARALÓ-TELEPEK HAZÁNKBAN.

— Diósgyőr-Hámor völgye és vidéke. —

A diósgyőri völgyet maga a természet is mintha csak a nyári üdülést kereső közönség számára teremtetten volna, s egyáltalán nem lehet csodálni, hogy, mikor a földművelésügyi miniszter természeti szépségeiben gazdag oly helyeket keresett, melyek a most inkább külföldi szép vidékeken nyaraló hazai közönséget magukhoz vonzzák s a fővároshoz közeli fekvés és könnyű közlekedés tekintetében is elsőbbséget érdemelnek a külsőszágiak fölött: legelőször is a diósgyőri völgyre hívták föl figyelmét.

Gróf Bethlen András földművelési miniszter,

a mint meggyőződött, hogy eszméje: a haza területén nagy számmal található kies vidékek legszebbjein a külföldiekhez hasonló nyaralótelepeket alapítani, a közhangulatban mily általános helyeslésre talál: gróf Keglevich Bélát bízta meg, hogy az országot útazza be s a mondott czélra leginkább alkalmas vidékeket jelölje meg. Keglevich gróf eljárt e tiszteltetés első sorban a diósgyőri vagy hámori völgyet, másodsorban a lipótmegyei vadregényes Lubohnát jelölte meg ilyenekül, jelentést nyújtván be a miniszterhez, mely a nyaraló-telep alakításainak módozataira számos gyakorlati tájékoztatást is tartalmaz, az illető helyek természeti, közlekedési, telek- és egyéb viszonyainak ismertetésén kívül.

A diósgyőr-hámori völgyre vonatkozó jelentéséből átveszszük a következő részeket:

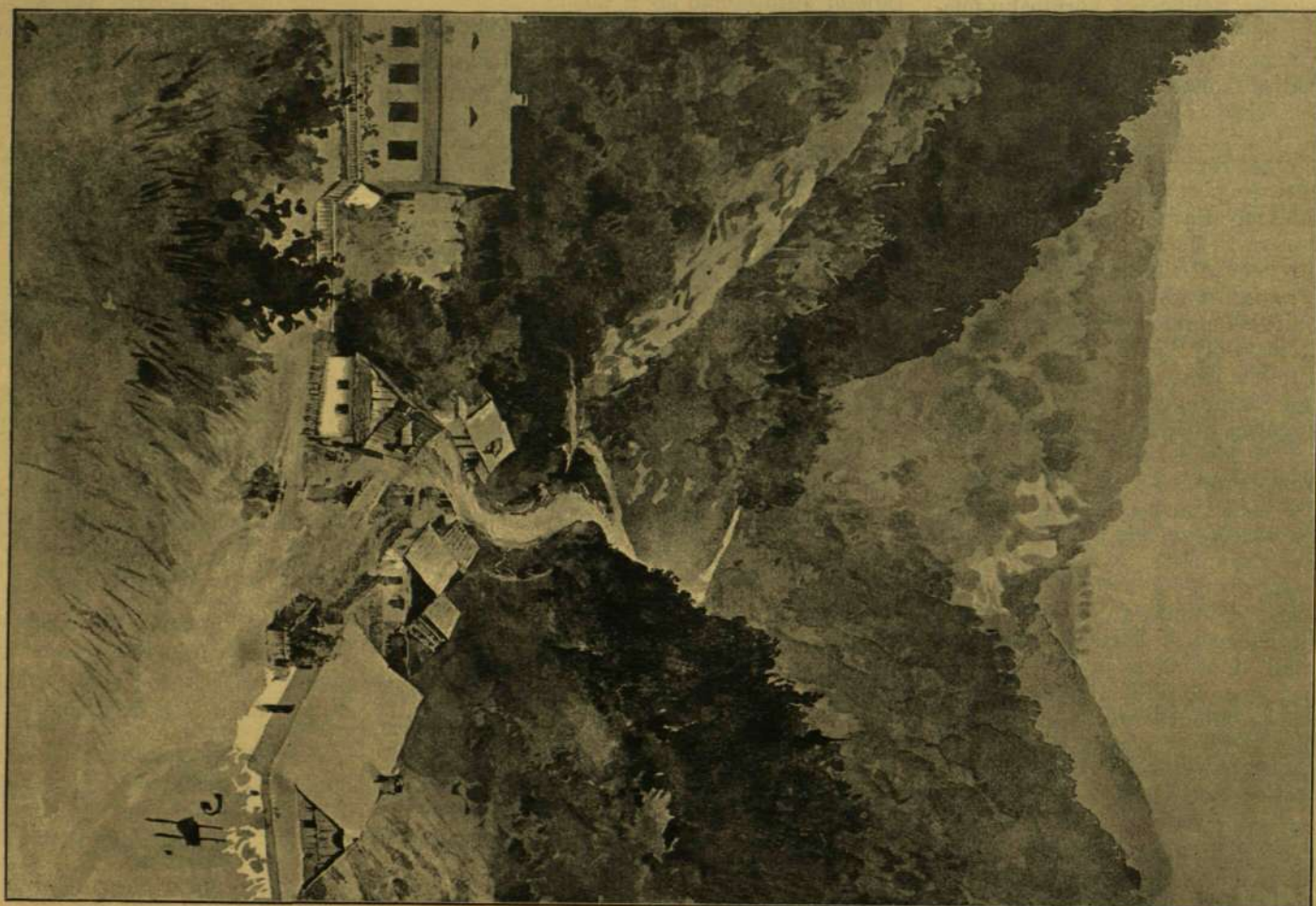
«Borsodmegye területén kezdettem meg hivatalos működésemet. Szept. hó 9-én Miskolcra az ott megtartott megyei közgyűlés alkalmából nemcsak a miskolciakkal, de a vidékről bejött megyei urakkal is kedvező alkalom kínálkozott eszmecserére, s a nyaraló-telep ügyének megvitatására. Az eszme általánosan kedvezőleg fogadtatott, s az irányadó körben hallottak után bátran föltehető, hogy úgy a miskolci, mint a megyei vidéki közönség számos tagja hajlandó lesz ott a hámori völgyön telket venni.

«A természeti szépségben gazdag diósgyőri uradalom legbájosabb pontja a Hámor-völgy. Nyári telepeken üdülést kereső városiak, mint is gyakran felkeresik azt és a hasonlevő vidék

Váncsa Emma fényképe után rajzolta Háy Gyula.

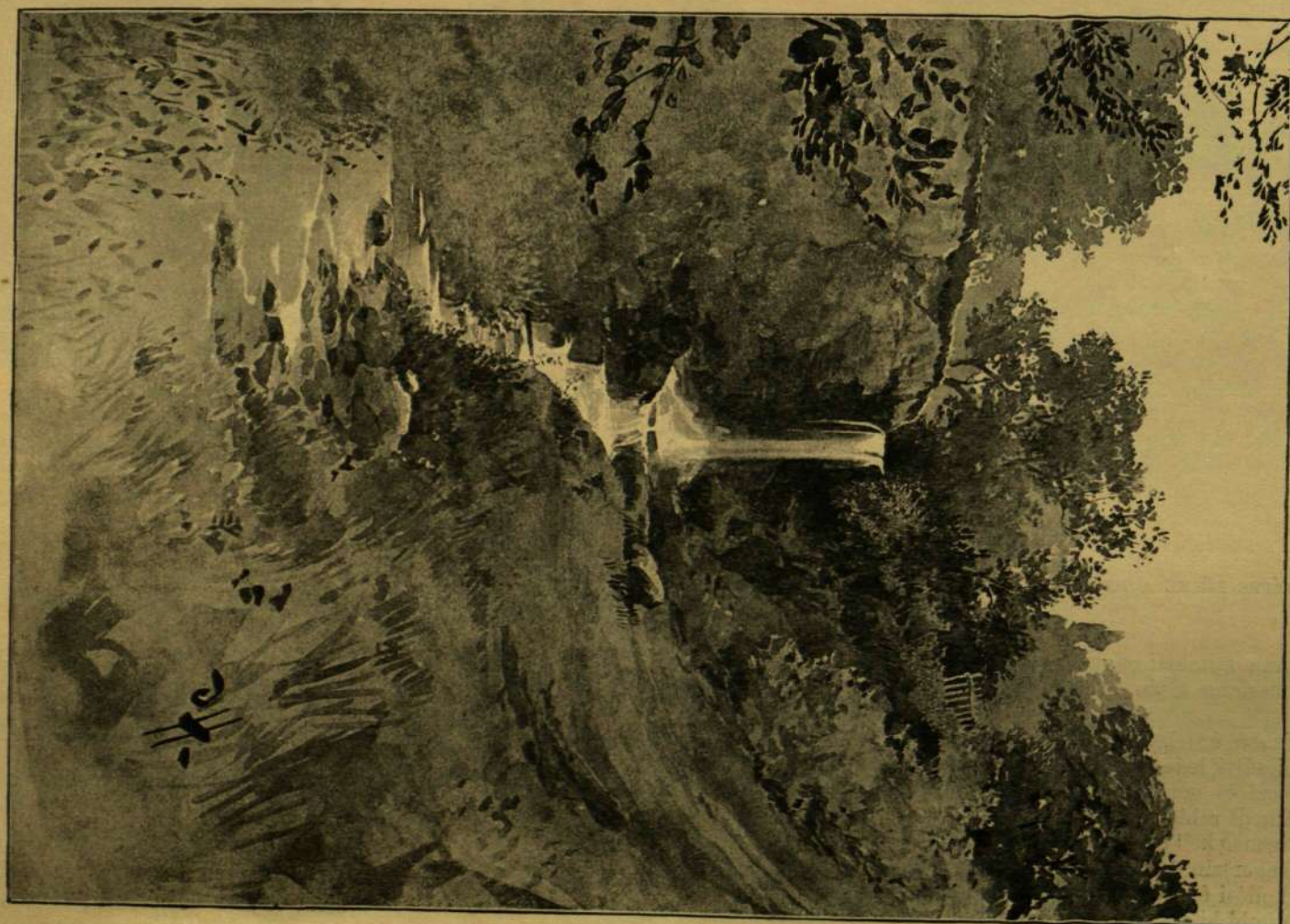
A DIÓSGYŐRI VÁR ROMJAI.

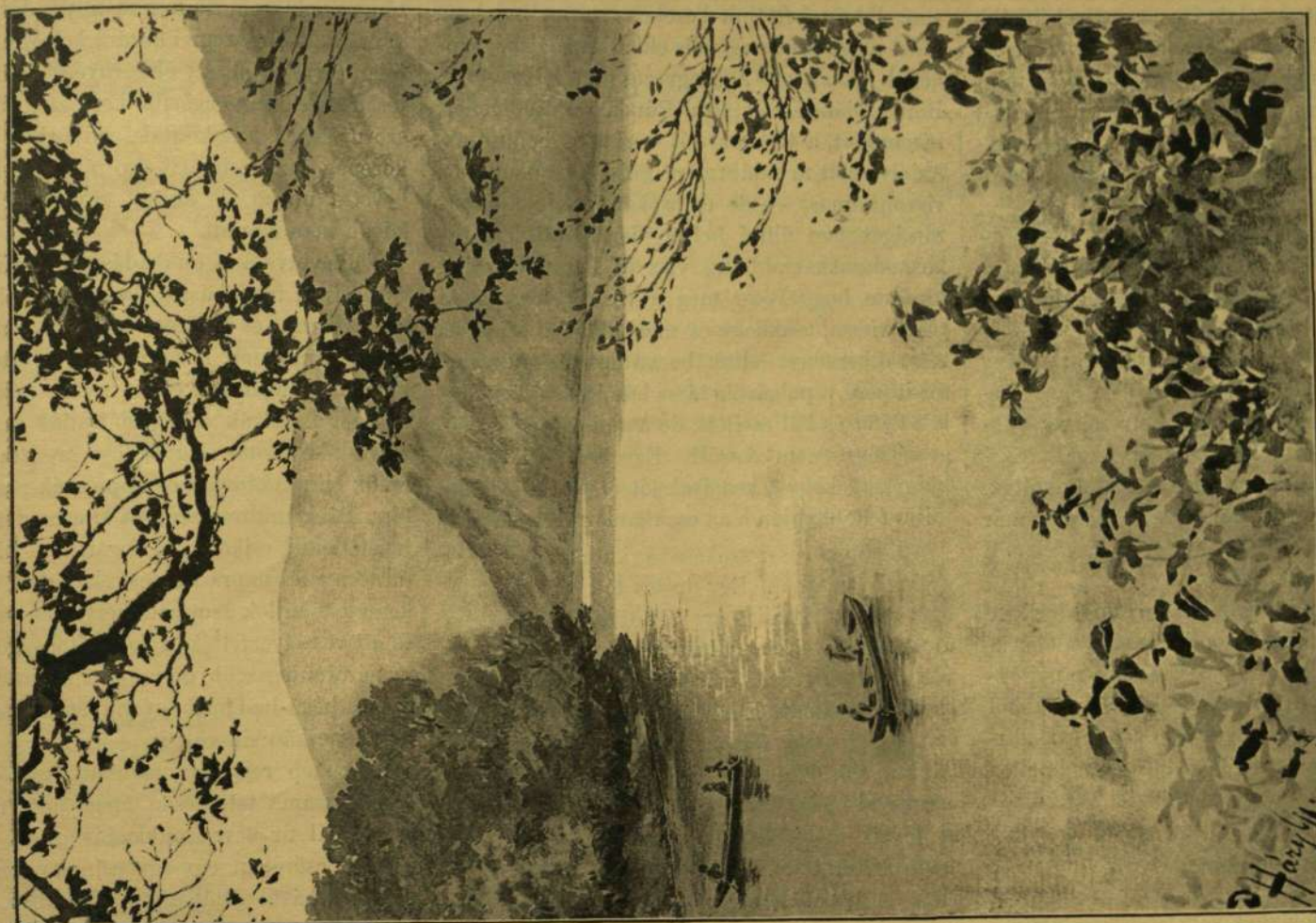
HÁMOR FALU EGY RÉSZLETÉNE.

Vancsa Emma és Fischer Sándor fényképei előkészítéssel rajzolta Háy Gyula.

A DIÓSGYŐR-HÁMORI VÖLGYBŐL.

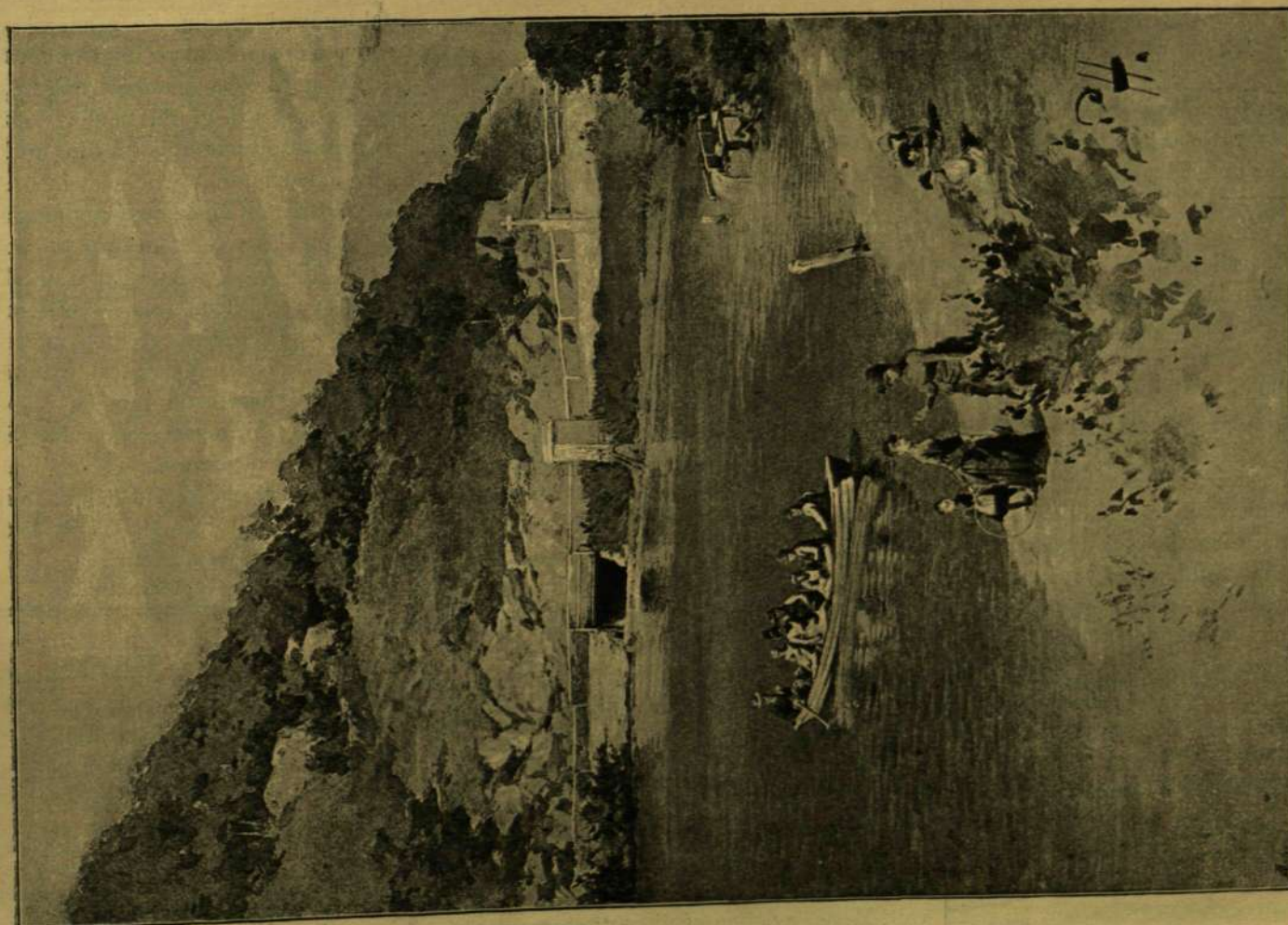
A SZINVA EGYIK ESÉSE.

A TAJ. (A HÁMORI-TÓ.)

Vancsa Emma és Fischer Sándor fényképei előkészítéssel rajzolta Háy Gyula.

A DIÓSGYŐR-HÁMORI VÖLGYBŐL.

A TAJ (A HÁMORI-TÓ) A GÁTTAL.

több csónak jött elő. Az elsőben ugyanazon három indián harezos ült, kikkel már délután találkoztak.

— De most már kotródjunk, — suttogá Austin.

— Miért futnánk meg három indián elől? válaszolá Stead.

Ezalatt a három indián partra lépett, és a hajót egy fához kötötte. Egyik közülük valamit kiabált, mire a folyó tulsó partjáról ugyan ily hangon felelt. Nem sokára még egy csónak érkezett meg, melyből ezuttal öt indián tódult ki a partra. Egyikük észrevette a Stead által lelért madarat, melyet a földről felvett. Mikor társai a madarat meglátták, mindannyian dühösen elkiáltották magukat, mi annyit jelentett, hogy e szentségtörésért boszút fognak állni. Stead ur ártatlan lövéseivel tehát nem csak elmérgesítette az arany után sovargó indián rablók kedélyét, hanem tulajdon és társa életét is veszélyeztette. Mire Austin után a csónakhoz sietett, észre vette, hogy társa már eltűnt. Az indiánok ordi-

tek együtt, és vezérük, ugyanaz, ki Stead öve után nyult, valami beszédet tartott, melynek egyes részeit lármás tüntetések követték. Végre az indiánok különböző irányban elindultak. Kétséget nem szenvedett, hogy többen hamar nyomára jöttek, mert egy adott jelre nagy lármával előre nyomultak.

Ekkor kezdődött meg Stead és üldözői közt a néma harc, mely még a legerősebb idegű embert is megviselte volna.

Stead tuskón-bokron keresztül haladva, az arany sulya alatt görnyedezve, jutott előre, de hamar belátta, hogy üldözői nemsokára utól érik. Végre már alig mozdulhatott. Oly magas hegyet mászott meg halálos félelmében, melyre más körülmények közt alig tudott volna felkapaszkodni. Most azonban meredek sziklák állottak előtte, s így sem előre, sem pedig hátra — üldözői torkába — nem mehetett. Az iszonyú hajsza által végképen kimerült. Ugy rémlett előtte, mintha az indiánok vad lármáját egészen más irányban hallaná. A természet megkívánta

* A mostani zord tél egyik sajátos hatása, hogy Zürichben egy szaklapot adtak ki „Zürcher Eis-Zeitung” címmel, mely főképp a korszolyázók mulatságára szolgál s a befagyott zürichi tó jegén előfordult nevezetesebb eseményeket adja elő.

* A delphii jóshelyen az amerikaiak az ásatásokat abban hagyták s most a francziák fogják folytatni. A franczia kamara a cizla félmillió frankot szavazott meg.

* Csodálatos égő fa van Bengálban, Bisenpore község mellett. Külső kinézése teljesen olyan, mint más fát, levelei és galyai teljesen épek, de törzsének egy nyílásában állandó tűz látható, s honnan időről időre füst és hamu tör elő. A babonás nép surin látogatja a fát.

* Természetes gáz ömlik ki Angliában York megye egyik sóbányájában. A gáz tökéletesen olyan, mint a minő a pennsylvániai petroleum-bányákban fordul elő s egy láng meggyújtásakor 40 láb magas tűzszlop jött létre, mely több óráig égett. A forrás 800 láb mélységben van a föld színe alatt.

* Gyönyörű jégcsónakot használt a kínai császár téli mulatságul. A csónak kocsiakku, de embe-

REMÉNYI EDÉRŐL.

— Párisi levél. —

Reményi Edét a mai nemzedék alig ismeri már. Sokan már holtaknak is vélték. Halálának híre 1887-ben terjedt el a kontinensen. Hamis sürgönyhír jelezte, hogy Reményi hajótörést szenvedett, St.-Maurice szigetén. Pedig Reményi, csodás ösztönének engedve, hamarabb szállott ki egy állomással, úgy hogy az összes utársak közt ő volt az egyetlen, a ki megmenekült, mert a hajó összes személyzetével tényleg odaveszett.

Családja sem hallott hírt felőle három hónapig és ekkor három hónapon át kalandosul kalandosabb hírek keringtek róla, akár mostanában Orth Jánosról.

Midőn híre terjedt, hogy Reményi Ede tizen-nyolcz évi távollét után ismét haza tér, legott fölkerestem párisi lakását.

Szerencsétlenségemre ekkor ép Londonban időzött, de alkalmam volt beszélgetni nevével, ki kérelmemre a következő életrajzi adatokat mondta tollba:

Reményi Ede 1830-ban június hó 17-én született. Már kilencz éves korában adá első hangversenyét Győrött, hol akkor csodagyerek számba ment. Böhm és Joachim voltak későbbi mesterei, kik döntő hatással voltak az ifjú művész pályájára.

Mint 18 éves ifjú részt vett az 1848-iki szabadságharcban, hol Klapka, hol Görgei táborában. Mindkét tábornok szerfelett megkedvelte a még félgyermek hegedűművészt, ki a táborozások alkalmával varázshagedűjével fel tudta vidítani a csüggedt kedélyeket.

Reményi a világosi katasztrófa után Törökországba menekült. Konstantinápolyban aratta első nagyobb diadalait és magának a szultánnak is megnyerte tetszését játékaival.

Az ötvenes évek elején Hamburgban játszott, hol nemesak dicsőséget, de tetemes jövedelmet is szerzett. Itt egy dúsgazdag bankár öröke is akarta fogadni, de Reményi nem volt hajlandó nevet és hazát cserélni.

A hatvanas évek elején Éjszak- és Dél-Amerikát járta be, mely körútja nyolcz évig tartott s valóságos diadalútnak volt mondható.

1860-ban Londonban játszott, hol Viktória angol királyné annyira megkedvelte, hogy udvari első solo-hegedűsének nevezte ki.

Londonból már kész művészi névvel és hírral tért vissza Magyarországra, hol páratlan lelkesedéssel fogadták, nyiltan az alatt a czim alatt, hogy művészetével hazájának a külföldön dicsőséget szerzett. A rokonszenvnek azonban, mely fogadta, sokkal mélyebb értelme volt. Ő is az emigránsokkal együtt hagyta el hazáját, külföldi tartózkodásának ideje alatt az ő körökben forgott: benne a hazafiai szellem a hazatérő első fecskestől üdvözölte s az ébredő szellem az alkotmányos tavasz hirnökét vélte benne. Meggyújtó dala is, melylyel hallgatóit elragadta: a „Repülj fecske”, nemkülönben az akkor még tiltott Rákóczy-áitár is erre emlékeztetett. Mert a Bach-huszárok itt még javában garázdálkodtak, a midőn Reményi magyar népdalaival a nemzeti érzületet segítette fölébreszteni. Hatása oly nagy volt, hogy a hatalom rendőreileg tiltotta be hangversenyét.

Az 1870-ik évben nőül vevé Fáy Adrienne úrhölgyet, s e házasságból két gyermeke, Tibor és Adrienne, Magyarországon született, de külföldön nővekedvén, a magyar nyelvet csak nehezen értik meg és beszélnek.

A hetvenes évek közepén Reményi, miután hangversenyeivel tetemes tökéletet gyűjtött a Petőfi szobrára, Párisban bérelt állandó lakást. Itt pihente ki ezután családi körében a világot fűradalmait.

Párisban hangverseny-estélyeket rendezett, a nagy olasz operában, több éven át folyton, mely így az előkelő Párisnak gyűlhelye lön.

Az 1878-ban ismét Amerikába ment. Éjszak-Amerikában hat évig tartózkodott. S itt ismerkedett meg Edissonnal, kinek mai nap is testi-

lelki jó barátja. A nagy föltaláló oly hatással volt reá, hogy Reményi teljesen az Edison életmódját követi. Rendkívül keveset eszik és tartózkodik minden szeszest italtól. Alig is látszik Reményi Edén, hogy már 60 éves. Haja még meg sem őszült.

A nyolczvanas évek elején ismét bejárta Dél-Amerikát. Innen Ausztráliába ment, melynek összes vidékeit beutazta.

Anyagilag Új-Seelandban aratta legszebb sikereit. Hat hét alatt nyolczvanezer dollárt szerzett bűvös hegedűjével.

Utóbb meg beutazta Kínát, Japánt, hol a mikadónak fejedelmi vendégszeretében részesült. Érdemes megemlíteni, mennyire meglepte Reményit, hogy a mikadó a Rákóczy-indulót már ismerte. Emléklül a mikadótól ötvenezer frank értékű, tiszta vert aranyból készült műtárgyat, egy szelenczét kapott, mely most is birtokában van.

Nagy világlútját azután Dél-Amerika felé folytatta, hol Manilla-szigetén át St.-Mauriceba jutott. Itt terjedt el halálának álhire.

Reményi az utolsó éveket Singapore, Cape

Graf Theodor bécsi műkereskedő gyűjtött össze, s állított ki a műcsarnokban.

Mikor a görög hatalom benyomult Egyiptomba, magával vitte saját civilizációját is. Akkor aztán már képet festettek a mumiákra. A görög festészet így jutott az egyiptomi sírokba.

A műcsarnokban ott van üvegszekrényben egy mumia is, melyen meglátjuk, hogyan alkalmazták az arczképeket halotti díszítésül. Ez a mumia (fiatal lány lehetett) olyan, mint egy tarka szalagokba bepólyált gyermek, melynek csak az arca látszik. Azon a helyen, a hol a feje van, látjuk az ő arczképét. A kép vékony deszkára van festve, s aztán a deszka szélei szépen lekötözve a szalagok közé. Nyitott szemekkel néz ránk a halott. Így alakban a halott nem visszatartó. Ha koporsóba zárták, a koporsó fejtől való részén lecsukható nyílást hagytak, s ha a sírboltban a család tagjai megjelentek, megnézhették az elhunyt vonásait.

Ilyen viasszal festett arczképeket lehet látni a kairói muzeumban. A tudósok sokat irtak és innak róla, mint az ó-kor festészeti kincséről. Kifejezés, eleven szín, életgazság meglepő tulajdonai ez arczképek jobbainak. A görög festők nem idealizáltak, hanem realisan festették a valódi embert. Valamennyi kép vékony deszkára van festve, jobban mondva kenve, mert a vastag viasz simán kezelni nem lehetett. De a ki művész volt, értett hozzá, hogy a festmény puha legyen.

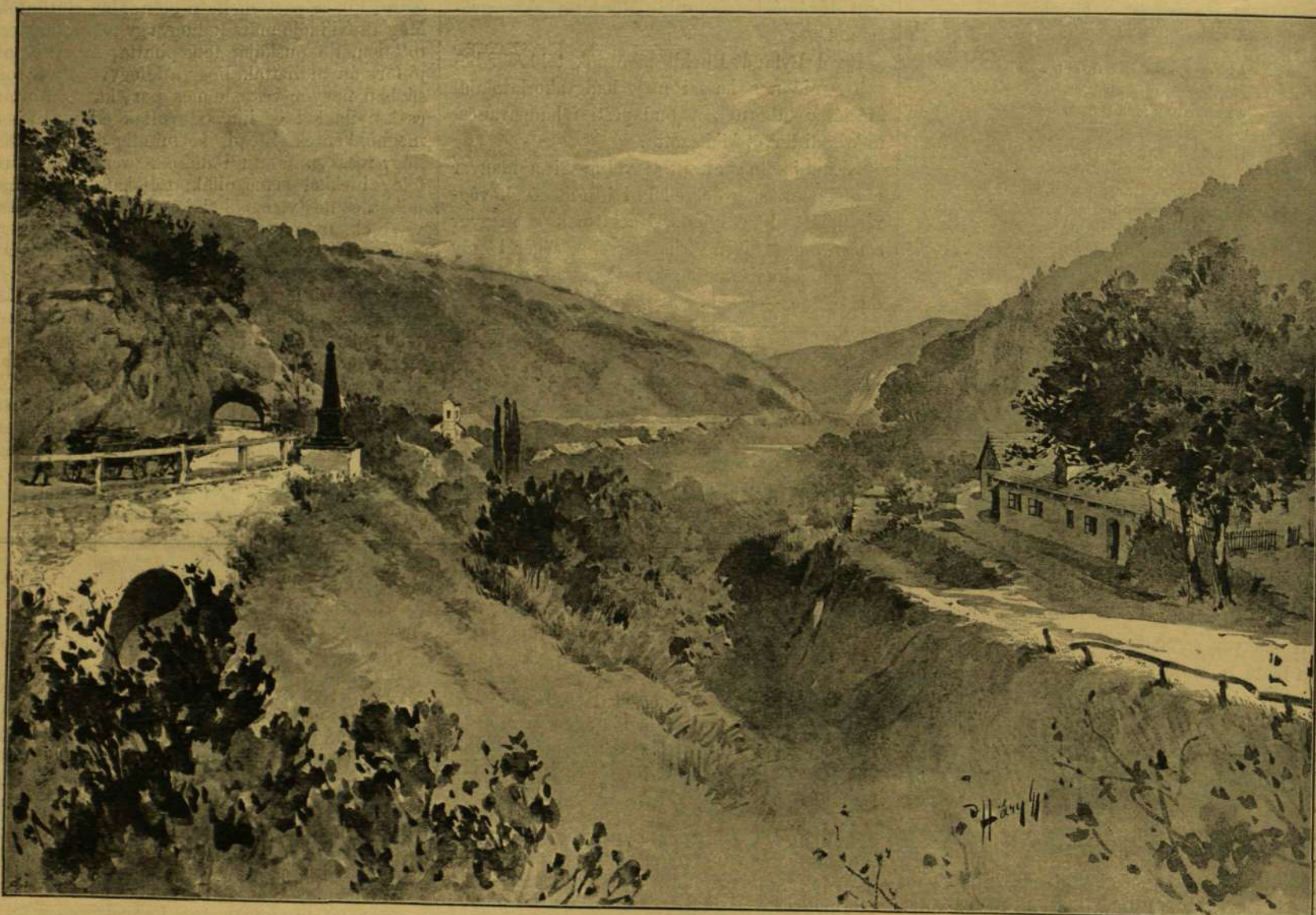
Az itt kiállított képek Rubaij-akból származnak, mintegy három mérföldnyireől Fajum régi fővárosától. A sírokat, melyekbe a képeket helyezték, még az ó-korban rablók dúlták fel, kik a bennök sejtett kincsek végett a mumiákat elrombolták — és nagy kár, hogy ez volt az egyiptomi temetőhelyeknek rendes sorsa. A mit a rablók értéktelennek tartottak, azt félre dobták, szerencsére az arczképeket is, s a sivatag homokja hűségesen megőrizte azokat számunkra.

Azok a sírhelyek, melyekben az itt látható képeket találták, nem voltak sziklába vájt sírboltok, hanem szabadon álló egyes fülkékkel ellátott építmények, melyek a Palestina földjén találtakhoz hasonlóak. Mindegyik fülke egy-egy mumia befogadására szolgált. Az arczképek mellett talált tárgyak között figyelemreméltók a falapocskák, melyek a mumiákra szokás szerint alkalmazott czimfeliratok felvételére szolgáltak. A rajtok levő görög írás körülbelül az I. vagy II. századot jelzi Krisztus után, s azok egyikén olvasható, hogy az illető mumiát Philadelphosból szállították Kerkébe. E szerint Kerke volt a helység neve, a hovatartoztak a rubaij-ak sírok s a hol a képen ábrázoltak jó része élt, míg másokat távolabbi városokból (talán Alexandriából) szállítottak vízen, a Bahr-bella-ma folyónak azóta kiszáradt medrén a híres nekropolisba. Kerke maga Memphis határához tartozott.

Az „Archaeologiai Értésítő” legújabb füzeté tüzetes ismertetést közöl a festményekről; s bemutatja több darabját is. E füzetből vesszük át a következőket a képekkel együtt:

A kerkei temető képei között nagyon különböző értékek akadnak. Magas becsű remek mellett látunk ügyetlen, gyerekes kísérleteket. A különfeleség valószínűleg onnan ered, hogy a jobb módúak kitűnőbb, a szegényebb sorsúak kevésbé jeles festésekkel festették le magukat. Másrészt azonban föltehető, hogy a jobb korábbi időből valók, a gyöngyösek pedig, melyek máskülönben is elűnnek töltők és némi sajátosságokat mutatnak, későbbi időkben keletkeztek.

A képek nagyrésze viaszos festékek (ars encaustica), részben ezzel és temperafestékekkel (vizfestés) készülték. A festésre a viaszot egy kis szoda hozzáadása után többször tengeri vízzel főzték, azáltal a viasz sárgás színét veszítette és alkalmassá vált arra, hogy ásványfestékek keverékjé; azután adtak hozzá egy kis növényolajat és khiosi balzsamot, hogy hideg állapottában is nyúlékonyabb és idomításra alkalmasabb legyen. A szerszám (cestrum), melylyel a művész az így elkészített anyagot kezelte, keskeny és végén lándzsaszerűen kiszélesülő pálca volt

Váncsa Emma fényképe után rajzolta Hary Gyula.

A HÁMORI-VÖLGY ORSZÁGUTJA, AZ ALAGUTTAL, S AZ ISTVÁN FŐHERCEG 1847-KI LÁTOGATÁSA EMLÉKÉRE EMELT VASOSZLOPPAL.

tásától megrémült Austin cserben hagyta Stead urat, ki most hajó és élelmi szerek nélkül maradt. Aranynyal megrakott övén és revolverén kívül még csak vagy harmincz tölténnyel rendelkezett.

E pillanatban még vagy öt indián szállott partra, Stead pedig az általános jagtatás és káromkodás közepette óvatossan a sűrűségbe vonult. Austin szökése után a vizen való út el volt zárva előtte, nem maradt egyéb hátra, mint a bozóttal benőtt part hosszában bukdácsolva, valamely telepítvény felé visszavonulni, vagy pedig az indiánok távozását bevárni. Stead csak most érezte az arany sulyát, melytől azonban nem akart megszabadulni. Lépezeit óvatossan kellett kimérni, nehogy üldözői észrevegyék. Az általa lelért madár még meleg lehetett, midőn az indiánok partra léptek, s így bizonyára hamarosan nyomában lesznek. Sőt azon csodálkozott, hogy eddigelé utól nem érték.

A hold kétes világítása nagyon megnehezítette Stead szökését, de mindamellett bizonyos tekintetben előnyére is volt, mert egy domb tetejéről, hova lassan felkapaszkodott, az indiánok gyülekezését megfigyelhette. Mintegy ötvenen lehet-

a magát, és Stead egy szál as fa tövében ledölvé mélyen elaludt.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Rendkívüli forróság uralkodott közelebb Ausztráliában, melynek következtében sok liget égett el, juhok és vetések pusztulnak el. Rockhampton queenlandi városban több ember napszúrásban halt meg. Brisbaneben földrengéseket éreztek. Egyezőval Ausztrália most is teljes ellentéte volt Európának.

* Nagyszerű cseppkőbarlangot fedeztek fel Tonga kelet-afrikai város közelében. Állítólag sokkal nagyobb, mint az európai cseppkőbarlangok s belsejében több millió denevér tartózkodik, úgy hogy a talaj egy méternél magasabb guanó réteggel van borítva, melyet esetleg trágyának használhatnak.

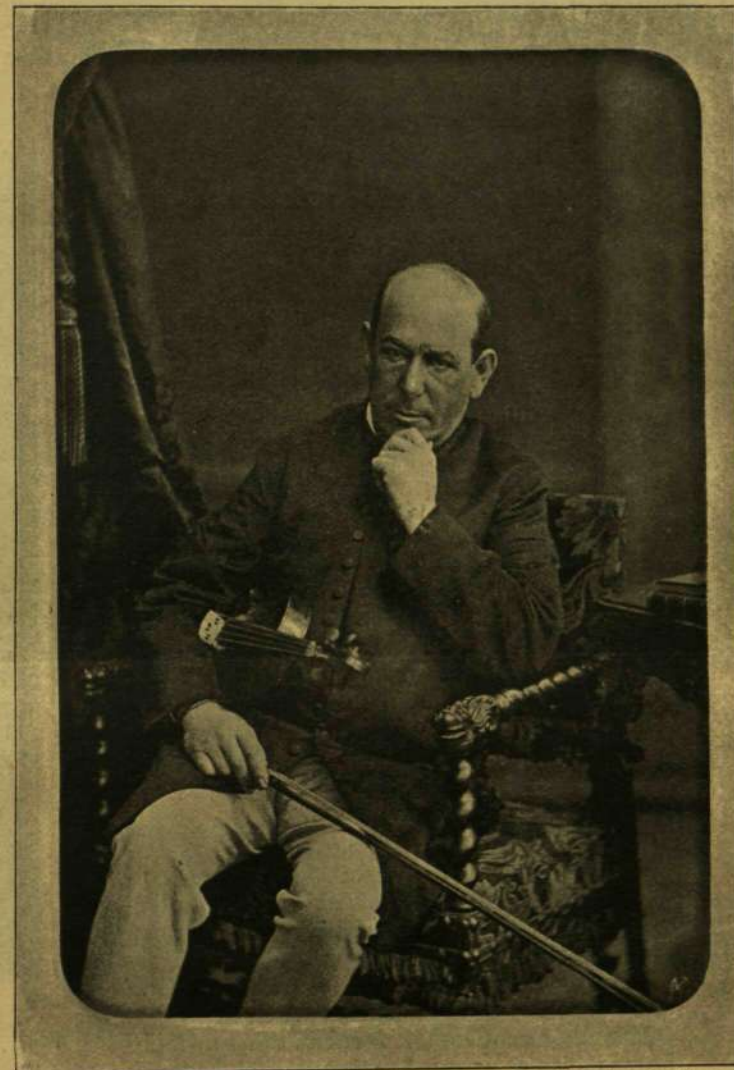
* Erzsébet királyné utazása a Szentföldre azért is nevezetes, mivel Helén görög császárné óta, a ki a legenda szerint a szent kereszt felfedezője volt, uralkodó neje még nem volt Palesztinában. A magyar királyné fogadására nagy előkészületeket tesznek, Jeruzsálem kormányzója is elébe megy Jaffába, s kíséretében marad állandóan.

rek tolják, kiknek sárga ruhája élénk ellentétben áll a csónak veres színével. A sarkokon négy részsárkány van sárga nyelvekkel, s elől egy nagyobb sárkány. A csónak bensejét sárga selyem borítja s van benne óra, tükör és több függő zsák papír és más szükségletek számára.

* Három millió font sterlinget kölcsönzött az angol bank a legutóbbi angol pénzügyi válság kitörésekor a franczia banktól, de azt már is visszaadta, még a kölcsön lejáratá előtt s részben felbontatlanul. A kölcsön kamatai s a pénz kétszeri átszállítása a csatornán 24,000 font sterlingbe, tehát egy negyed millió forintot meghaladó összegbe került.

* Jósló halak. Havai szigetén nagyon elterjedt régi babona, hogy a partokon néha megjelenő alulula nevű veres halak szerencsétlenséget jelentenek a királyi családra nézve. Most újévkor ismét tömegesen jelentek meg ily halak Honolulu kikötőjében, s mivel Kalakana király csakhamar meghalt, a babona csak megerősödött.

* A rózsakertek Páris környékén tökéletesen tönkrementek az idei szigoru tél következtében. Hetezer rózsakertész és munkás elvesztette keresetforrását, s ezek most kérvényt nyújtottak be a franczia kormányhoz, hogy hitelt engedélyezzen számukra néhány hónapra, míg a bajt kiheverhetik.

Legújabb párisi fénykép után.

REMÉNYI EDE.

Town és Orange exotikus tájékein töltötte, mindenütt hirdette a magyar név dicsőségét. Végre Orangeból Párisba 28 nap alatt tette meg hazatérő útját, (ez volt eddigelé a leggyorsabb átmenet gőzösen).

De alig hogy élvezhette családjának viszontlátásának örömeit, már is Londonba hitták, a hol, valamint több más angol városban is játszott. Budapestre tizen-nyolcz évi távollét után e napokban érkezett, s családjával néhány hónapig tartózkodni hazájában töltötte. Magyarországból Párisba tér vissza.

SALAMON ÖDÖN.

Ó-KORI GÖRÖG ARCKÉPEK.

A műcsarnokban pár hét óta kétezer év előtti festményeket lehet látni, abból a korból, mikor az olajfestés még nem volt föltalálva, s a festők viaszot használtak. Azt jól tudjuk, hogy a görögöknél a festészet is virágzott, de hogyan festettek, az teljesen ismeretlen volt a legutóbbi időkig. Egyiptom őrizte meg számunkra az ó-kori görög festészet emlékeit.

Egyiptomban a halottak kultusza fényűzéssel és művészettel volt összekötve, s a halotti kultuszhoz tartoznak azok az arczképek, melyeket

hegye kissé elgörbített és csipkés szélű; így az antik művész össze-vissza kenhette vele a nyúlékony anyagot, kiegyenlíthette hátával a magassabb helyeket és hegyével a szem gömbén és egyebütt, a hol szükség volt reá fölrakhatta a leginkább kiemelkedő pontokon a fényeket jelző festéket, vagy más finomabb kezelést igénylő részleteket dolgozhatott ki.

A kép alapjául legtöbbször ciprusfából készített vékony táblácskát használtak, melyre feketében reá rajzolták előbb a kép vázlatát. Mikor a festés is megvolt, következett a tulajdonképeni encausis, az égetés vagy olvasztás, melyről az egész eljárást elnevezték; t. i. megközelítették a kész festményt melegített vaspálczával vagy izzó paraszat tartalmazó fémedényvel, miáltal a színek kissé megolvadnak, az erős, túlkemény körvonalak kissé szétfolynak, a rések és domborulatok kiegyenlődnek és az egész kép egyenletes, mázszerű fényt vesz föl. A másik technika, melylyel e képeken találkozunk, az ismeretes és mai nap is divó temperafestés. Ennél a festék állandósága végett tojásfehérjét és fügetjezt kevertek.

A rubajati képeken legtöbbször csak a ruhát festették temperával, sokszor hanyagul és vázlatosan, nyilván azért, mert arra számítottak,

Ó-KORI GÖRÖG FÉRFI ARCZKÉP
A GRAF THEODOR-FÉLE GYŰJTEMÉNYBEN.

hogy a tetemes körülpólyázó szövetek, melyek körülfogták a táblát, a tábla alsó részén a ruhát is leborították.

Bámulni való, hogy a nehéz viasztechnikát a mesterek minő ügyességgel kezelték és mennyire bírták a legközvetlenebb hatások kifejezésére is használni. Senki, a ki a kerkei arczképeken végig tekint, nem fogja tőlük azt a közvetlenséget megtagadni, melyet csak az egyéni vonások vizsgálásával lehet elérni. Az antik művészetet ez oldalról csak most ismerjük meg igazán.

Nem az egyiptomi régi, a Ptolomaeusok korát megelőző merev sémák szerint foly a munka. Alexandria megalapításával oly központot nyert a görögség, melyben hatalmasan érvényesülhetett. A tudomány és művészet egyaránt újra virágzásnak indult, de az új kor s az új talaj új, másnemű hajtásokat fakasztott a művészet fáján, olyanokat, melyek e kor egész lelkületének kifejezői. Az új alexandriai hellen művészet fő tárgya: az életkép. E műfaj az egyiptomi, fölötté érdekes és nagyráztosottságú életből meríti tárgyait, tehát éles megfigyelésével, az élet hű másolásával jár. E műfaj virágzásában a gazdag alexandriai tökéseknek is lehetett jelentékeny részük, a kik menten ideális hajlamoktól, az életképeknek előnyt adtak a mythosok századok óta mindinkább elkopott tárgyai fölött. Érdemes volt izlésükhöz alkalmazkodni, mert a keleti világ ezen leggazdagabb kereskedő és ipa-

ros városában szokás volt a festészeket fejedelmileg díjazni, a mi viszont azt mutatja, hogy e kozmopolita világ is megtartotta a régi görög tradíciójából a művészet becsülését.

Mindenki kellő időben gondoskodott róla, hogy arczvonásai anyagi eszközei szerint jobb vagy gyengébb mester által megörökíttessenek. A szokás nyilván nem szorítkozott Alexandriára, alighanem széltében divott Egyiptom földjén; a kis Kerke városában is gyakorlati. Meglepő tünemény, hogy félreeső vidéki városban oly jeles mesterek akadjanak, a minőkötől e táblák jobbjai származnak. Talán a legjelesb képek nem is Kerkében készültek, de a fővárosban. Előkelő emberek nem sajnálhatták a fáradságot, hogy nagyobb városban festessék le magukat, talán el is hozattak házukhoz kiváló festészeket, sőt az a lehetőség sincs kizárva, hogy némelyek csak haláluk után kerültek vissza szülőföldjükre. Nem ritkán messze földre is küldték az eltemetésre teljesen elkészített holtakat, hogy családi sírboltjukban nyugodjanak, vagy mert egyik-másik város temetője különös tiszteltben állott. A Graf-féle leletek között van egy föliratos táblácska, mely ily hullának Kerkébe történt szállításáról értesít. Azonban a halottas képek legfőbbjéről mégis azt kell föltételeznünk, hogy helyi mesterek festették és ennél fogva alig lehet a művészet ezen ágának általános virágzása fókát Egyiptomban túlbecsülni, ha egy félreeső kis helység temetőjéből egy rakásban annyi jó kép kerül ki.

Nagyon fontos volna a műtörténet szempontjából, ha sikerülne ez ismeretlen egyének arczképeit khronologiailag pontosan megállapítani. Ez eddig csak hozzávetőleg sikerült. Ebers, a híres német egyiptológus, próbálta egyik munkájában e nehéz kérdés megoldását. Az általa megállapított végső időhatárok egyrészt a Kr. e. harmadik század végeig, másfelé pedig a Kr. u. második század közepéig, tehát négyszáz évnél hosszabb korra terjednek.

Minden valószínűség szerint e kor nagyjából helyesen van megállapítva, sőt az öltözet divata, egyes föliratok jellege és más hasonló támpontok alapján némely képeknek a Kr. utáni első századba való sorolását is el lehet fogadni. Azonban a képek nagy tömegére nézve a szorosabb korhatározás kérdése még függőben van és be kell várnunk újabb szerencsés leleteket, melyek talán egyik-másik föltevésnek segítségére lesznek.

A bemutatott antik képtárban túlsúlyban vannak az asszonyok; nem kevesebb mint 46 antik nő arczképével ismerkedünk meg. Mindannyi tejjes diszben jelentkezik. Drágaköves vagy gyöngyös nyakláncz ékíti nyakukat, finoman dolgozott arany függők csüngnek le fülkükről és legtöbbször drágaköves diadem vagy arany koszorú ékíti divatosan rendezett hajukat. Mindez ékszerek eredetije gazdag választékban láthatók Graf antik ékszer-gyűjteményében, mely a képek közelében közszemlére áll. A ruhák színe legtöbbször világos és egyszínű, előszeretettel kedvelik a violaszínű bíbor minden árnyalatait, menten a délvidekieknél jelenleg divó rikító színekveréktől. Gyakran finom muatrak borítják vagy mászínű szalagok szegélyzik a könnyűded kelmét.

A bájjal ábrázolt fiatal lányokon és asszonyokon kívül sok más érdekes arcz akad; öreg matrona is, ki lekötöti figyelmünket. Legtöbbször élettelen szemök vonz, olykor a szende pír vagy a szájjal kecses kifejezése vagy a gazdag hajzat. Néha meglepő a fajtypus erős jellemzése és azt hisszük, hogy előkelő gazdag semita, phoeniciai vagy alexandriai zsidó nő képe van előttünk. Sűrű szokás volt a szempillák széleinek és szemöldökök festése, a mi e képeken is szembetűnő; ezek az úri osztályból valók. Végig menve az egész soron, még a legesekelebb értékieken is, alig fogunk elhaladni, hogy valami érdekes jelenség meg ne ragadná figyelmünket és a mi legmeglepőbb, alig van két kép, melyről azt lehetne föltételezni, hogy ugyanegy műhelyből való.

Tizenhárom fiatal ember, huszonöt férfikorában álló alak és két vén ember arczképe a szép nemmel szemben jelentékeny kisebbségben marad, de nem kisebb a művészi tehetség foka, melyet némelyike képvisel. Az összes hozzáértők egyhangú véleménye szerint az a három arczkép illeti köztük a koszorú, melynek mását szintén közöljük. E másolatokban fölismerhetni a régi mesterek rajzbéli bámulatos ügyességét, melyhez az eredetieknek a színek megfelelő ügyes kezelése is járul.

Miért állanak ez arczok, akár fiatalok, akár vének, akár szépek, akár rútak, akár egészségesek, akár betegesek, majdnem legtöbbször szemközt, miért tekintenek oly fölötté ritkán balra, de többször kissé jobbra és miért világítják őket a művész, majdnem kevés kivétellel, rendesen balról? Pusztá véletlenségből nem történhetett ez, talán még legegyszerűbb az a magyarázat, hogy a legtöbb képtábla csakugyan sirba való temetésre készült s így a hulla hátára lévén fektetve, helyes, hogy felső második arca is az eredeti arcz helyzetét vegye föl, miként azt az eredeti teljesen ép egyiptomi sírlávának látjuk, melyet Graf ezúttal képei magyarázatául szintén kiállított.

UDVARI ÉLET BUDÁN.

Buda vára, mely annyi fényt látott hajdanában, évről-évre csöndesebb lesz. A miniszteriumokat és egyéb közhivatalokat, melyek az életet tartották benne, lassanként mind átköltöztetik a pesti oldalra. A romantikus fekvés, a tradíció mitsem használ, győz vele szemben a gyakorlati szempont, a kényelemszeretet. De néha-néha mintha megújulnának a budai vár egykori di-

Ó-KORI GÖRÖG FÉRFI ARCZKÉP
A GRAF THEODOR-FÉLE GYŰJTEMÉNYBEN.

csőséges szép napjai! Olyankor van ez, a mikor a királyi udvar hazajön hozzánk s egy-egy párt lehet a budai királyi várakban tölt. A régi élénkség, pezsgő élet, ha rövid időre is, újra felbuzdul az ősi falak közt. Buda divatba jön. A fővárosban melegen érdeklődnek a palotában történő események iránt és sajátzerű, majd mindenkinek akad dolga Budán. Ki audienciára jelentkezik, ki az udvari méltóságoknál tesz látogatást, ki a Szent-Zsigmond-kápolnába megy, ki meg pusztá kíváncsiságból jár fel, hogy órák-hosszat nézze a díszőrségen álló katonák szabályos, egyhangú lépteit, az őrség felváltását vagy tisztelgését, ha az udvarból valaki kocsin távozik. A gőzsi klónak megháromszorozódik a forgalma s a Szent-György-tértől a palotáig vezető gesztenye-fasor mentén folyton nagy közönség sétál.

Különösen déltájban nagyobb a csoportosulás, a mikor az őrséget fölváltják. A várta-épületben most két őrség tanyáz. Az egyik a rendes őrség, mely a helyben állomásozó ezredek, vagy a honvédség legényeiből kerül ki, s a mely fél 1-kor hangos muzsikaszó mellett, nagy néptömeg kíséretében vonul fel a várba. S a mikor a honvédség van soron, a palota előtt rendszerint van egy kis lelkes tüntetés a király mellett. A másik őrség, mely a palota előcsarnokaiban és a belső termekben végez szolgálatot, a vársendőrség soraiból telik ki. Eddig ezek az udvari istálló-

épületben berendezett lakóhelyiségükből mentek a palotába, ez idén azonban csapatban, kéz-befogott s vállhoz támasztott puskával vonulnak az őrségi szobába, a mint az a bécsi Burgban szokás. A szemenszedett dalás alakok löszőrfor-gós sisakjaikkal, festői öltözeteikkel, mindig érdekes látványul szolgálnak.

Hétfőn és csütörtökön, mikor ő felsége általános kihallgatást ad, a szokottnál szintén nagyobb sokaság nézi a díszruhás tisztelgők felvonulását. Különösen a kabinetiroda, mely a palota földszintjén van, valóságos búcsújáróhely. Itt jelentkeznek azok, a kik bármely okból leg-felsőbb kihallgatásra akarnak menni s ide viszik folyamodványukat a segélykérők. Ezeknek a száma légió. Állami hivatalnokok és katonák szegénységre jutott özvegyei és árvái, a főváros szegényei nagy számmal kérnek évről-évre segélyt; s a felség jótékonyága olyan, mint a bibliai olajos korszó, nem fogy ki soha. Az, a ki igazán megérdemli a segédelmet, még üres kézzel nem távozott a palotából. Valami szerényebb

tára adják, hogy hol, jobbra vagy balra fog-e ülni s ki lesz a szomszédja. A király előtt van az asztal tervrajza, melyen minden meghívott neve, helyének megjelölésével föl van jegyezve. A belépők rendesen helyeik szerint sorakoznak a gyülekező-teremben, mikor ő felsége *Wolkenstein* gróf főkönyhamester vezetésével mellett katonai kíséretével megjön, s mely főhajrással üdvözlök. Azután mindenki helyet foglal s megkezdődik az ebéd, mely rendesen tíz fogásból áll s körülbelül egy óráig tart. A király ebéd alatt élénken társalog szomszédaival. Ebéd után a társaság a kék-terembe vonul, hol ő felsége cercelet tart s kivétel nélkül mindenkit megszólításával tüntet ki, s a mi a legérdekesebb, s ő felsége rendkívüli emlékező tehetségét mutatja, mindenkinek oly tárgyról beszél, a mely az illetőt legközelebből érdekli. A cercele után a király meghajítja magát s kíséretével magánlakosztályába vonul.

Este 9 órán túl a király a legkritább esetekben marad fenn, mert régi szokásához híven, este

Ó-KORI GÖRÖG ARCZKÉPEK GRAF THEODOR GYŰJTEMÉNYÉN.

év előtt, mikor ő felségének köszvényes bántalma volt, az orvosok mentől hosszabb sétákat ajánlottak neki s a királyné azokat úgy megszokta, hogy nem tud ellenni nélkülök. A királyasszony rendszerint igen gyors léptekkel jár, úgy hogy kíséretének ugyancsak sietnie kell, hogy vele lépésben maradjon. Néha-néha azonban hosszabb pihenőt tart s gyönyörködve me-reng el a Duna és fejlődő fővárosunk nagyszerű panorámáján. A kert az idén még nem hagyta el, nem úgy, mint évekkal ezelőtt, a mikor inkognitóban ki-kisurran a kertből s fölkereste a budai szűk utcákat és apró viskókat, hol ismeretlenül gyakorolta a jótékonyágot. Az egyszerű budaisvábi tisztelettel köszöntötték az egyszerű öltözékű, de fejedelmi alakot, a nélkül, hogy tudták volna, hogy a hölgy Magyarország koronás királynéja!

A királynét szeretett fiának váratlan elvesztése rendkívüli mély grászba borította. Két évig ügyszólván nem is mutatta magát emberek előtt. Ezért utazgatott a tengereken, vészben-vihar-

mindjárt 9 óra után lefekszik és reggel öt-kor kel. Sokszor már félhatkor íróasztalánál ül s szorgalmasan dolgozik egész délelőtt. *Pápay István* a kabinetiroda és *Bolfras* vezérőrnagy a katonai iroda főnöke, naponként jelentést tesznek ő felségének a beérkezett ügyekről, melyeket a király maga a legnagyobb gondnal néz át. Ezenkívül Bécsből is minden reggel érkezik egy udvari futár egész nyaláb aktával, mely mind a felség elintézésére vagy aláírására vár. Az aláírt okiratokat este másik udvari futár viszi vissza Bécsbe. A király elfoglaltsága oly nagy, hogy gyakran még napi sétájára sem ér rá. Egyedüli szórakozása néha napján az, hogy egy-egy délutánt vadászattal tölt el Gödöllőn vagy Isaszegben.

Erzsébet királyné még visszavonultabb életet él. Daczára, hogy a felséges asszony viruló színben van, a mint arról érkezések a pályaházban összesereglett közönség is meggyőződött, nem megy sehová. Csak a királyi palota kertjében sétál naponként, melynek fagyos, jeges utait deszkapallóval fűdték be. Itt szokott sétálni verőfényes szép napokban görög nyelvmestere, *Rossopholus* athéni gimnáziumi tanár, kíséretében, a kivel folyton görögül társalog, mert a királyné immár kitűnően beszél az új-görög nyelvet.

A királyné a poétikus fekvésű kertben két-három óra hosszat sétál egyhuzamban. Néhány

ban, enyhülést keresett a természet ölen, de vajh' van-e anya szivére gyógyító balzsam a föld kerekén?.....

A királynénak azonban kötelességei vannak. Az a fényes korona egyuttal teher is. Ő felsége látszólag megvignaszalódott, s az idén újra részt vesz az udvari ünnepélyeken. A magyar arisztokráciának hagyomány, hogy ifjú sarjait, életbe belépő leányait bevezesse az udvarhoz. 1888 óta, a mikor az utolsó udvari bál, melyen az akkor még királykisasszony, *Mária Valéria* főhercegnő oly szeretetreméltóan teljesítette a házikisasszonyi tisztet, lezajlott, nem volt nyilvános fogadtatás az udvarnál s a királyné elé nem vezettek senkit. Az idei farsangon és bőjten azonban ismét megkezdődtek a bemutatások udvari ebédeken, melyeken hölgyek is részt vettek s a csütörtöki nagy udvari estélyen. A bemutatásra került hölgyek előbb mind látogatást tettek a királyné udvarhölgyeinek: *Festetic Mária* és *Mikes Róza* grófnőknél.

A királyné magán lakosztályában nem fogad senkit. A király naponként meglátogatja a felséges asszonyt s nem egyszer a legszűkebb családi körben, ketten ebédelnek. Ő felsége a királyon kívül csak a rokon főhercegek látogatását fogadja, köztük *József* főherceg családját, mely most állandóan budai palotájában tartózkodik, s *Klotild* főhercegnő leányával *Mária Do-rothea* főhercegnővel s *József Agost* és *László*

A SALVATOR-Gyógyszertárnak

Nasichán, Eszék mellett, SPECIAL-LABORATORIUM a „SZEPSEG ÁPOLÁSÁRA”, ajánlja:

dr. Spitzer Salvator-arczenekét ... 35 kr.
dr. Spitzer mosdóvizét (nem kendőszer), 40 kr.
dr. Spitzer valódi Salvator-szappanját ... 50 kr.
dr. Spitzer lyoni risszlizóját ... 50 és 80 kr.
Csálhatatlan hajszesz a haj kihullása ellen, 1 frt.
Kéz-pasztát - 3 nap alatt bármely kéz fehér és gyöngéd lesz tőle ... 60 kr.

Csupán valódi minőségben a „Salvator-gyógyszertárban Nasichán Eszék mellett megszerezhetők. Hosszas, költséges kísérletek után, egy csupán általam ismert módszerre találtam, mely szerint a Spitzer-féle arczenekes eddig utol nem ért hatással és majdnem határtalan tartósságban előállítható. Készítményeim az arcot minden tisztáltságtól megszabadítják, bőrátká, szepő s ételétől, s a bőrnek fiatalos, szép külsőt kölcsönöznek. Az én Spitzer-féle arczenekesim javítás, ajaknak javított eredeti készítmény. — Felvilágosítások a bőr, haj, fogak stb. minden szépséghibájáról, és érdekes ropirát: „Toilette-típusok”, ingyen és bérmentve 10 kr. levélbélvegynek, mint postaköltségnek, beküldése mellett. — Ismételődőnek különösen nagy engedmény, 3 frton felül bérmentve, 1 frton alul semmi sem küldhető. Csomagolás ingyen. — I

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható:

EGY ŐSZINTE SZÓ A KOSSUTH-CULTUSRÓL

IRTA
GRÓF SZÉCHÉNYI DÉNES.

Ára füze 40 kr.

Postán keresztkötés alatt bérmentve megküldve 45 kr.

JODKALI-SYRUP

Kitűnő hatása
vértisztító és vérjavító szer

minden családi öröklékeségből és vérmérgezésből származó bántalmaknál. Különösen ajánlatok: Syphilitikus bántalmaknál és az ezek elhanyagolásából származó utóbajoknál. Görvélykóránál (scrophel), midőn mirigy-duganatok és beszűkült gőrvélyvezetékek vannak jelen. Régi, nehezen gyógyuló sebeknél, chronikus bőrkárosításoknál. Megbecsülhetetlen szer: Kőszvény és csúsz, idegbántalmak, méhszervi betegségek, továbbá máj- és lépduaganatok ellen. — 1 üveg ára 1 forint 20 kr. Központi szétküldési raktár:

Kovács Sándor gyógyszer. Nagy-Beeskerekén.
Raktárak a következők: Gyógyszertárakban:
BUDAPESTEN: Török József, Király-utca 12. sz. Krieger Gy. Kalvin-tér; Petri O. Váci-körút, Székeshyár; Imrich V. Szeged; Barossay K. Keresztosz E. Árad; Rozsnyay M. Temevár; Jahnner K. Kassa; Korláth F. Debrecen; Dr. Rot-schnek E. Pozsony; Erdő J. Győr; Stadler M. Pécs; Göbel K. Szabadka; Décsy. Miskolc; Dr. Szabó Gy. Szatmár; Bossin J. Eszék; Dienes J. Záhony; Högl A. Belgrád; Draskóczy K. Bécs; Mittelbach S. Hoher Markt 8. 4386

Azon háznak lebontása végett, melyben a mi raktáraink vannak, hol több mint 100,000 darab

porcellánedény van elhelyezve, melyeknek továbbállítására szörnyű költségre kerülne, kényeszerűen vagynak következő árakat minden áron eladni, s hogy ez gyorsan megtörténjen, eladjuk a legfontosabb karistadt porcellánból álló területeket, melyek közül 16 frton kerültek, 3 frt 65 kr. halálra pótom árért, s a szegföld minden megrendelt területek egy kitén-jen járó konyhai inga-óra egészen ingyen, ingával és sullyal, hozzá fog csomagoltatni. A területek tartalmának:

- 24 drb finom porcellán-tányért,
- 4 különféle porcellán-tál,
- 1 igen elegáns fedeles leves-terrint,
- 1 pompás mártás-csészét,
- 1 csinos porcellán mustár-csészét,
- 1 sóartót.

Az igen t. olvasók érdekében figyelmeztetjük, a megrendeléseket lehetőleg leggyorsabban s számon megadni, mert így jó alkalom, hogy minden házbán, minden családban, minden vendéglőben ily nélkülözhetlen, ily szükséges tárgyakat, ily potom árért lehetne megvenni; még emberelemeket öta nem mutatkozott, de soha többé nem is fog mutatkozni. A csomagolás személyzetünk által minden díjazás nélkül történik, s csak a feladás és az átvétel 70 krral fel van tüntetve. A küldeményre utánvételt vagy az összeg beküldése ellenében. A megrendelések kell az utolsó vasúti állomást is tartalmaznia. Megrendelések intéződik:

Aptel's Comptoir für Porzellan-Ausverkauf
Wien, I. Bez., Fleischmarkt 72.

RÉTHY JÁNOS

mérnök, nemzetközi
szabadalmi irodája,

BUDAPESTEN,
Erzsébet-körút 14. sz.

eszközi
új találmányok szabadalmazását és a szabadalmak meghosszabbítását bármely államban, Elvállalja a találmányok értékesítését és védelmét. Mindennemű felvilágosításai szolgái szabadalmi ügyekben. — Védjegyeket beajátmozgat mind- den államban.

Felülmulhatatlan
legjobb, orvosilag
ajánlott enyhítő-szer
hőkhurut.
rekedtség és
hurut esetében
Közelítlenül a gyár-
ból, Lipcséből, 2 frt
50 kr. 1/4 palackért,
v. 1 frt 25 1 palack-
ért beküldése mellett
bérmentve Ausztria-
Magyarország, Cseh-
ország stb. bármely
helyére. 4212

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgyor
La
VELOUTINE
Különleges Rispör
BISMUTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

VÉGHLESI
VERA
FORRÁS
Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdus, égvényes savanyuvize,
Véghles-Szalattán, Zólyomn. min. in-
friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:
Erzsébet-körút 56. szám alatt,
továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben!
Telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

Kwizda KÖSZVÉNYFOLYADÉKA

fájdalomcsillapító szer
köszvény, csúsz és idegbajokban.

Ugyiszintén jeles hatású ficzomodásoknál, az izmok és idegek feszültségénél, helyi görcsöknel (lábikra-görös), idegfájdás, főként pedig erősítőül nagy fáradtságok, hosszú menetek előtt és után.

Egy palackkal 1 frt o. é.

Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztrák és királyi román udv. szállító és kerületi gyógyszerésznek, Korneuburgban, Bécs mellett.

Bizonyítatik, hogy a helyőrségi kórházban és a katonai fürdő-gyógyintézetben Badenben, Kwizda köszvényfolyadék a csúsz különösen alakjai, névszerint izomcsúsz, ugyiszintén a köszvény és idegség ellen, eg úgy magában, valamint hevífürdők segédesszéké gyanánt, jó hatással alkalmaztatott. Baden, 1886 szept. 21. Dr. Mühlleitner, cs. és kir. kórházorvos és kórház-vezető.

Főletét a Magyar királyság számára Budapest Török József gyógyszerárában; kapható továbbá nagyban: Koehmeister Frigyes utadai, Neruda N., Thallmayer és Seitz, Strobenz testv., s Detsinyi F.-nél; kicsinyben minden gyógyszerárában. Szíves figyelembe vételül. E készítmény vásárlásánál kérjük, mindig Kwizda-köszvényfolyadékot kérni, és arra ügyelni, hogy épúgy minden palack záróványa, valamint a carton is a mellékelt védjeggyel legyen ellátva.

Kwizda Ferencz János, cs. és k. osztr.-magyar és kir. román udv. szállító, és ker. gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

Nincs többé köhögés! Mell- és tüdőbaj ellen.

Dr. med. Fáykiss
Szepesi kárpáti növénykivonat

1 üveg ára használati utasítással 75 kr.
Czukorka 1 doboz 50 kr, kis 35 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használják köhögés, rekedtség, katarhus, hőkhurut, náthaiz (influenza), székellenség, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható csakis egyedül Fáykiss József, nagy Kristóf-hoz címzett gyógyszerárában. Továbbá Török József gyógyszerárában, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltenek.

Az arc szépsége Leichner zsírpora és Leichner hermelinpora

(legjobb minőségű zsírpör)

Által; mely nappalra és estére a legjobb arcpor, erősen tapad, a bőrt széppé, rózsás fiatal üdőségűvé és puhává teszi; ártalmatlan, s nem lehet észre venni, ha valaki azzal beporozza magát. — Minien kiállításán az arany éremmel kitüntetve; a legjobb nemesség s az egész művészvilág használja, s kapható minden illatszer-kereskedésben, de csakis zárt szelencékben, a „Jyra és babékoször” védjeggyel. Kérjük mindig Leichner zsírpórát (Leichner's Fettpor).
Leichner L. illatszerész - vegyész, kir. udv. színházak szállítója Berlinben.

1891. márcz 171. sz. 1891. márcz.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Munkácsy Mihály ifjúsága. — Ligeti Antalról. Kisázsiai török népregegyek. (II.) — Kinos Ignáczról. A középkori elmélet a királyságról. — Marczali Henrikről. Pelbárt és Codexek. (I.) — Horváth Cyrillről. Az atyafak. Regény. (III.) — Csiky Gergelyről. Káltemények. A vén diófa. — Lévy Józsefről. — Finn népdalok. I. Kultani kukkun ... II. Tuoll' on mun kultani ... III. Tütu rütu kirjava hattu ... Finnből. — Vikár Béláról. Fagnet Emil. — Haraszi Gyuláról. Gazdasági szövetekezés hazánkban. — Bernát Istvánról. Egy új könyv a porosz állam keletkezése koráról. — d. Ertesítő. Kazinczy Ferencz levelezése. — m. — Kollányi F. A magyar kath. alsó papsg végrendelkezési joga. — J. B. — Pólya J.: A gazdasági válság. — T. N. — Vlček J.: Dejiny literatury Slovenskej. — K. J. — Szerkesztői nyilatkozat.

Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

MÉG A MODERN VEGYÉSZET rohamos haladása és az annak révén keletkezett számtalan szűpítő szer sem volt eddig képes a harmincz év óta kitűnőnek ismert pipere-szer

Dr. Lengiel-féle
NYIRFA-BALZSAMOT

kiszorítani; ami legjobban bizonyítja, hogy a szer valóban jó, a természetből nyújtott borszépítő szer. Dr. Lengiel Fr. „nyirfa-balzsam” St.-Pétervártól az orosz csár miniszterium orvosi szakosztálya által jóváhagyott. Dr. Rapi tanár a bécsi egyetem prokurátora, valamint Pysnich tanár által Londonban s több más szakértő által ajánlatott és 30 éven át üdött vegyi eljárás után készített, mely eljárás folytán azon tulajdonságot nyert, hogy a bőr legfőbb rétegét lassanként lehántja és az ekképpen megtisztított alsó bőrréteget így fényében és üdőségben tünteti elő; nyomtalanul eltűntet minden nemű kiütést, foltot, vörösséget, anyajegyet, elsimítja a redőket és himlőhelyeket s fokozott bárányosima bőrt és élték úda színt varázsol elő.

Egy korsó használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. A nyirfa-balzsam által már megfintomított bőr konzerválására igen ajánlatos

Dr. Lengiel-féle Opo-Crème
egy doboz 60 kr. és a

Dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan
egy do 60 és 35 kr. egyidejű használatra.
Kapható Magyarországon minden nagyobb gyógyszerárában, gyógy- és illatár-kereskedésben. Főraktár Budapesten:
Török József gyógyszerárában, Király-utca 12. sz.

10. SZÁM. 1891. BUDAPEST, MÁRCZIUS 8. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre ... 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre ... 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt félévre ... 3 • Külföldi előfizetésekre a postailag megfizetendő viteldél is csatolandó

GRÓF ZICHY GÉZA.

ELMÉKEZHETÜNK arra az ingerültségre, mondhatnók elkeseredésre, melylyel az államilag segélyezett budapesti két színház ügyét a közvélemény tárgyalta úgy három évvel ez előtt. Különösen a tömredékre kerülő dalműszínház vezetése és állapota hirta ki a legkeményebb kritikát sajtóban, parlamentben egyaránt. Az országgyűlésen heves viták folytak az államra e czímen rárótt nagy áldozatok miatt, melyek mindazáltal nem mutakoztak elegendőknek az intézetet hivatása magaslátán fontartani, úgy, hogy szinte örültségnek mondatott, államkezelésben való további fontartása. Tekintélyes hangok emelkedtek az intézetnek bezárása vagy magánbérletbe adása mellett s bizony kevés hirta volt, hogy a nagy szubvenzió mellett is folytonos deficietittel küzdő operaház sorsa nem ekképen dől el.

Mégis restlenl való dolognak látszott, hogy az uralkodó adományából épült, országos segélylyel támogatott nagy műintézet, anyagi okokból bukják meg, vagy kerüljön magánkezékre. Ez birta rá a kormányt és a törvényhozást, hogy még egy mentő kísérletet tegyen, s Beniczky Ferencz volt belügyi államtitkár nevezetett ki úgy a nemzeti, mint a dalműszínház intendánsának, azzal a megbízással, hogy ez intézetek művészi színvonalának lehető kimélésével arra törekedjen, hogy az operaház gazdasági bajait orvosolja s az intézetet oly pénzügyi alapokra állítsa, melyek mellett az ország nagyobb megterhelése nélkül is megfelelőhessen hivatásának.

Beniczky Ferencz a színházakat, de különösen a dalműszínházat, mint beszámoló levelében írja, valóban katasztrófához közel álló állapotban vette át. S bizony alig merte volna akkor remélni valaki, hogy az opera pénzügyei körül három év alatt normális pénzügyi viszonyok fognak beállani.

S beállottak. Mind a két színháznál Beniczky intendatúrájának már második évében fölsőleg állt elő s három évi gazdálkodás után pedig jelentékeny megtakarított összeg maradt az új arára, biztosítva egy oly pénzügyi helyzetet, hogy a mellett most már méltán várhatni e két országos műintézetnél egy új korszak kezdetét, melynek vezérigéje a művészi színvonal emelése s a nemzeti irány fejlesztése lesz.

Ennek zálogát üdvözlöttük abban a királyi kéziratban, mely ez év január 22-ki kelettel

gróf Zichy Gézát nevezi ki a magyar operaház s a nemzeti színház intendánsává, ki ez állását február hó 1-én el is foglalta.
Zichy Géza grófot, a legkiterjedtebb magyar főúri család genialis sarjadékát, nem most mutatjuk be először a „Vasárnapi Ujság” olvasóinak. Életrajzi adatai, melyeket a napi lapok ki-nevezetése alkalmából közöltek, legnagyobb részben abból a közleményünköl merítvük, melyet első nagyobb művészi körútja befejeztével mi hoztunk nyilvánosságra 1884-ben, a mikor arczképét is bemutatott. Ez uttal tehát fölment-hetjük magunkat azon, bár rendkívül érdekes,

sőt mondhatni, esodával határos részletek újra fölsorolásától, melyek valóságos regényszerűvé tették életét s oly bámolatos színben tüntetik föl a művészetek iránti rajongását, rendkívüli tehetségét, de különösen azt az erős akaratot és elhatározást, mely főtényező volt abban, hogy gróf Zichy Géza, bár tizenöt éves korában elveszté jobb karját, megmaradt balkezével a világ egyik legkitűnőbb zongoraművészevé válhatott. Tüneményeszerű tehetség s ily erős akarat nélkül hiába lett volna mestere Mayrberger, majd Volkmann Róbert s végre maga Liszt Ferencz, a zongora- király, Zichy Géza föltűnő művészszé

GRÓF ZICHY GÉZA.

R. Hirsch Nelli rajza.